

DATOS IDENTIFICATIVOS

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I

Materia	Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I			
Código	P02G050V01501			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Alonso Fernández, Diego Rey Cao, Ana Isabel			
Profesorado	Alonso Fernández, Diego Rey Cao, Ana Isabel			
Correo-e	anacao@uvigo.es diego_alonso@uvigo.es			

Web

Descrición xeral A didáctica é o ramo das Ciencias da Educación que ten por obxecto a optimización do proceso ensino-aprendizaxe (E-A) en prol do perfeccionamento do Ser Humano. O obxectivo fundamental desta materia é facilitar ao alumnado os coñecementos básicos para desenvolver con rigor didáctico un proceso de ensino-aprendizaxe a través da motricidade.

A Didáctica é un contido transversal indispensable para a práctica profesional dos graduados en Ciencias da Actividade Física e o Deporte, xa que está presente en todo proceso de E-A, con independencia do ámbito onde se desenvolva: rendemento deportivo, ocio, educación ou saúde.

Nesta aproximación inicial (no segundo cuadrimestre do mesmo curso impártese Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II) abórdanse os principais elementos do sistema que constitúe unha programación educativa. A materia aporta as ferramentas cos que posteriormente poder adaptarse ao plano da obra de calquer proceso de ensino-aprendizaxe en contextos non formais (docencia en actividades extraescolares, escolas deportivas, asociacións, centros socioculturais, academias, etc.) e formais (educación física escolar).

A materia céntrase na dimensión máis instructiva dos procesos de E-A. Céntrase no deseño e orquestación das tarefas de E-A, para optimización da presentación dos contidos en coherencia coas competencias, obxectivos, contidos e os métodos de control da disciplina, espacio e comunicación.

Competencias de titulación

Código	
A1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
A22	Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte
B11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo

Competencias de materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas	A1
☐ Programar con coherencia intervencións educativa a través da motricidade. ☐ Coñecer e desenvolver os métodos didácticos nos procesos de E-A a través da motricidade. Seleccionar, secuenciar e formular obxectivos e contidos correctamente. ☐ Aplicar os métodos didácticos correctamente, adecuándoos ós principios, finalidades, obxectivos, competencias e contidos. ☐ Deseñar sesións a través da motricidade realizando unha elección e ordenación axeitada dos elementos didácticos.	
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	B2
☐ Aprender os conceptos que permiten fundamentar a práctica didáctica de forma sistemática e rigurosa.	
Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	B4
☐ Comprender a interacción entre os elementos do acto didáctico e a súa repercusión no ensino-aprendizaxe a través da motricidade.	
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	B25
☐ Desenvolver conductas de participación e colaboración na función docente.	
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	B13
☐ Reflexionar previamente ao deseño de sesións como estratexia para alcanzar a coherencia na intervención.	
Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional	B11
Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte	B12
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional	B24
Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional	A22

Contidos

Contidos	
Tema	
Bloque temático I. Conceptos xerais.	1. A didáctica.
Exposición de aspectos conceptuais básicos para a comprensión da intervención Didáctica nos procesos de E-A a través da actividade física e o deporte.	1.1. Definición. 1.2. Obxecto, funcións e clases de didáctica. 1.3. Didáctica e currículo. 2. Os procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte. 2.1. Delimitación e epistemoloxía do concepto. 2.2. Elementos do sistema. Concepción ecolóxica.
	3. A programación didáctica
Bloque temático II. Para qué? Principios, competencias e obxectivos nos procesos de E-A a través da actividade física e do deporte.	4. As competencias en educación física.
	5. Os obxectivos didácticos. Tipos de obxectivos.
Exposición dos diferentes tipos de obxectivos didácticos e competencias. Concepto e formulación aplicada aos procesos de E-A na actividade física e o deporte.	5.1. Criterio modelo didáctico. 5.2. Criterio nivel de concreción. 5.3. Criterio ámbito da conducta.
	6. Tarefas do profesor/a vencelladas aos obxectivos e competencias.
	6.1. Vías de acceso á concreción dos obxectivos. 6.2. A formulación de obxectivos. 6.3. Taxonomías.

Bloque temático III. Contidos nos procesos de E-A na actividade física e do deporte.

7. Os contidos. Tipos de contidos.

Exposición do concepto de contido, taxonomía e elaboración de secuenciacións e formulación de contidos.

7.1. Os contidos na educación a través da motricidade.
7.2. Contidos abstractos ou epistemolóxicos. Taxonomías.
7.3. Contidos psicopedagóxicos. Taxonomías.

8. Tarefas do profesor/a vencelladas aos contidos.

8.1. Selección dos contidos.
8.2. A formulación dos contidos.

Bloque temático IV. Os métodos na didáctica dos procesos de E-A na actividade física e o deporte.

9. Metodoloxía da intervención didáctica.

Exposición dos métodos que conforman a metodoloxía e estratexias didácticas nos procesos de E-A na actividade física e o deporte. Adecuación dos métodos ós diferentes contextos, obxectivos e contidos.

9.1. Conceptos e elementos.
9.2. As estratexias didácticas.
9.3. Estilos vs métodos de ensino.

10. Actividades de ensino-aprendizaxe.

10.1. A tarefa motriz.
10.2. Método de presentación da tarefa motriz.
10.3. Formulación de tarefas.
10.4. Análise didáctico das tarefas motrices.

11. Método de práctica.

12. Métodos para a organización da sesión: A clase-sesión de Educación Física.

13. Métodos para a organización espacial e material.

14. Métodos para a formación e distribución de grupos.

15. Métodos para a comunicación: feedback.

16. Métodos para a xestión da disciplina.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	40	20	60
Sesión maxistral	17	8.5	25.5
Traballos tutelados	3	18	21
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	2	14	16
Prácticas de laboratorio	9	0	9
Actividades introdutorias	3.5	0	3.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2.5	12.5	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Resolución de problemas e/ou exercicios	Traballo individual e grupal de resolución de tarefas nas que a profesora presenta e exemplifica a tarefa e o alumno/a resolve a tarefa e plantexa dúbidas: - Formulación de contidos psicopedagóxica. En base a unha serie de criterios explicitados pola profesora [obxectivos, contidos abstractos ou epistemolóxicos, colectivo, método, etc.] formular correctamente os contidos psicopedagóxicos para o suposto plantexado. A actividade será entregada a profesora para a súa corrección. A actividade será entregada á profesora e a corrección realizarase na aula ou titoría, segundo a temporalización. Forma parte da avaliación continua. - Formulación de obxectivos operativos e ou experimentais. En base a un suposto práctico no cal se especifica un contexto, colectivo, contidos da intervención e duración da mesma [por exemplo: nenos e nenas de 8 anos nunha actividade extraescolar de multideporte os alumnos/as] para unha unidade de 3 semanas vencellada o contido [Práctica de xogos modificados]; [desenvolvemento da visión de xogo]- formulas os obxectivos experimentais e/ou operativos. A actividade será entregada á profesora e a corrección realizarase na aula ou titoría, segundo a temporalización. Forma parte da avaliación continua. - Deseño de tarefas adecuadas á competencias. - Explicitación de tarefas. En base a unha serie de criterios explicitados pola profesora [obxectivos, contidos, colectivo, método, etc.] explicitar con corrección tarefas didácticas. A actividade será entregada a profesora e a corrección realizarase na aula ou titoría, segundo a temporalización. Forma parte da avaliación continua. - Elaboración dunha progresión de tarefas para a aprendizaxe dunha habilidade motriz. En base a unha serie de criterios explicitados pola profesora [obxectivos, contidos, características alumnos/as, método, etc.] explicitar con corrección as tarefas didácticas axeitadas para a aprendizaxe da habilidade especificada. Utilizaranse como criterios para realiza-la progresión os canais perceptivo, decisional ou execucional. A actividade será entregada á profesora e a corrección realizarase na aula ou titoría, segundo a temporalización. Forma parte da avaliación continua.
Sesión maxistral	Clases Maxistrais nas que se explican os fundamentos teóricos. O alumno/a asimila e toma apuntes. Plantexa dúbidas e cuestións complementarias.
Traballos tutelados	- Deseño e desenvolvemento dunha intervención didáctica a través da actividade física e o deporte. Cada grupo de dúas persoas (ou tres se así o indica a profesora) desenvolverá unha sesión según as características básicas determinadas na opción que lle corresponda por indicación da profesora. En cada unha delas abórdase especificamente un elemento didáctico dos contidos da asignatura. Tomando como base ese elemento didáctico o grupo deberá deseña-lo resto de elementos didácticos para constituí-la súa sesión. Esta sesión deberá ser impartida aos seus compañeiros nas aulas prácticas. É obrigación do alumno/a manterse informado das posibles modificacións no calendario de prácticas que se actualizará no taboleiro e/ou comunicación na clase. É obrigatorio realizar dúas titorías antes da realización da sesión. Unha delas será na hora de clase.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	- Elaboración dunha matriz abstracta de contidos. En base a un suposto práctico no cal se especifica un contexto, colectivo, obxectivos e duración [por exemplo: persoas maiores dun centro social municipal nunha actividade denominada [saúde polo movemento] que ten por obxectivos [colaborar o mantemento da autonomía das AVD] e [Fomentar o contacto interpersonal entre os alumnos/as] cunha duración de tres meses 3 horas por seman. Desenvolver a matriz abstracta de contidos que desenvolverían para ese caso. A actividade será entregada á profesora e a corrección realizarase na aula ou titoría, segundo a temporalización. Forma parte da avaliación continua.
Prácticas de laboratorio	Nas aulas de laboratorio se experimentarán as tarefas motrices propostas e a realización dunha intervención docente. Intervención práctica polo método de proxectos. Mando directo, asignación de tarefas, microensinanza, resolución de problemas, descubrimento guiado e grupais participativas (para as reflexións-análise do final da sesión).
Actividades introdutorias	- Explicación do funcionamento da asignatura: Fatic, titorías, avaliación, etc. - Avaliación informal de coñecementos previos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Supervisión e discusión en titorías grupais e individuais sobre o traballo a desenvolver polo alumno/a. Corrección personalizada dos exercicios. Revisión didáctica da proba de resposta longa.
Traballos tutelados	Supervisión e discusión en titorías grupais e individuais sobre o traballo a desenvolver polo alumno/a. Corrección personalizada dos exercicios. Revisión didáctica da proba de resposta longa.
Probas	Descrición

Probas de resposta longa, de desenvolvemento

Supervisión e discusión en titorías grupais e individuais sobre o traballo a desenvolver polo alumno/a. Corrección personalizada dos exercicios. Revisión didáctica da proba de resposta longa.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Asistir a clase e entregar os traballos solicitados no prazo esixido cunha calidade que amose un estudo previo por parte do alumno/a dos contidos implicados na tarefa. A entrega dos traballos propostos en clase valorarase só cando o alumno/a asistise ese día a clase. Este requisito non é de obrigado cumprimento para supera-la materia.	10
Traballos tutelados	Traballo escrito: Deseño e desenvolvemento dunha intervención didáctica a través da actividade física e o deporte. Os criterios son: Entregar o traballo escrito no prazo establecido. Desenvolver o traballo cumprindo os requisitos formais e de contido esixidos. Levar á práctica a sesión deseñada. Asistir a unha titoría e a clase correspondente para a revisión previa da sesión. Deseñar e explicitar tarefas cumprindo os criterios solicitados (aplicación de métodos específicos). Obrigatorio para tódolos alumnos/as.	25
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Entregar os traballos solicitados no prazo esixido cunha calidade que amose un estudo previo por parte do alumno/a dos contidos implicados na tarefa. Este requisito non é de obrigado cumprimento para supera-la materia.	5
Prácticas de laboratorio	Control da asistencia a clase mediante lista da profesora. Asistir e participar activa e criticamente a un mínimo do 80% das prácticas das horas dos grupos B e horas C. A asistencia a máis de un 80% da docencia de aula de créditos B e C eximirá da realización do exame práctico final. Este criterio non é de obrigado cumprimento para superar a materia, posto que os alumnos/as que superen o 20% de faltas poderán acceder a avaliación final mediante una proba dos créditos de laboratorio. Calificación de apto ou non apto	0
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba escrita: preguntas cortas de índole conceptual e desenvolvemento procedimental de programación de elementos didácticos. Os criterios de avaliación son: Respostar con calidade os contidos conceptuais solicitados na proba escrita ou de defensa do traballo. Formular contidos e obxectivos con total corrección. Deseñar e explicitar tarefas cumprindo os criterios solicitados (aplicación de métodos específicos). Programar unha sesión seguindo unha teoría elaborativa coherente dende as finalidades á tarefa.	60

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a asignatura é imprescindible acadar:

- unha calificación mínima de 5 puntos.
- obter unha calificación mínima de 1,5 puntos na metodoloxía de traballo tutelado.
- obter unha calificación mínima de 3 puntos na proba de resposta longa, de desenvolvemento. Realizarase na data e hora determinado no calendario oficial de exames.

Nas convocatorias correspondentes a un mesmo curso académico, se conservan as cualificacións obtidas polo alumnado. Será necesario repetir as metodoloxías necesarias para conseguir os tres criterios anteriormente mencionados.

Os traballos para ser avaliados deben ser entregados estrictamente antes das datas límites determinadas pola profesora, e que serán comunicadas xunto coa proposta dos mesmos.

A entrega dos traballos será en formato papel, a excepción daqueles casos nos que se especifique o contrario.

Bibliografía. Fontes de información

Calderón Luquín, A., Palao Andrés, J. M. & Ortega Toro, E. (2009). *Formas de organización en educación física*. Murcia: Diego Marín.

la Educación Física. Un enfoque constructivista. Barcelona: Inde.

Famose, J.P. (1992). *Aprendizaje motor y dificultad de la tarea*. Barcelona: Paidotribo.

Fraila Aranda, A. (coord.) y otros (2004). *Didáctica de la educación física: una perspectiva crítica y transversal*. Madrid: Biblioteca Nueva.

la Educación Física I. Una perspectiva constructivista moderada. *Funciones de impartición*. Barcelona: Paidós.

la Educación Física II. Una perspectiva constructivista moderada. *Funciones de programación*. Barcelona: Paidós.

Hernández, J.L. & Velázquez, R. (coords.) (2007). *La Educación física, los estilos de vida y los adolescentes: cómo son, cómo se ven, qué saben y qué opinan*. Barcelona: Graó.

López Pastor, V. M., Monjas Aguado, R. & Pérez Brunicardi, D. (2003). *Buscando alternativas a la forma de entender y practicar la educación física escolar*. Barcelona: Inde.

Senners, P. (2001): *La lección de educación física*. Barcelona: Inde.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte/P02G050V01102

Educación: Pedagogía da educación física e o deporte/P02G050V01103

Socioloxía: Socioloxía e historia da actividade física e o deporte/P02G050V01203

Educación: Epistemoloxía das ciencias da actividade física, o deporte e a educación física/P02G050V01301

Outros comentarios

Asistencia de forma continua á clase.

Realización das actividades de avaliación continua.

Atención á temporalización das actividades e traballos do curso.
